

Sing vooraf staande: Skrifberyming 9-1:1, 8, 11

- 1 My siel herdink met sidderbewe / hoe God, met majesteit beklee,
deur wolke en donkerheid omswewe, / sy wet op Horeb het gegee:
- 8 Jy mag nie doodslaan, jou nie wreek nie, / maar liefde moet jou steunsel wees.
Jy mag die heil'ge eg nie breek nie, / maar, kuis van hart, die HERE vrees.
- 11 Ons het, o HEER, u wet weerstrewe, / genade is al waar ons op pleit;
gee ons in Christus nuwe lewe, / om dit te doen uit dankbaarheid.

Ons hulp is in die Naam van die Here wat die hemel en die aarde geskape het.

Geliefdes, genade en vrede vir u van God ons Vader en die Here Jesus Christus deur die kragtige werking van God die Heilige Gees.

Amen.

Psalm 48:1, 4 (p. 243)

- 1 Die HEER is groot waar Sions top / hom wentel uit die dieptes op.
Hy is lofwaardig, waar verhewe / die berg en stad in songlans bewe,
en Sion teen die noorde / blink, bó die lof van woorde.
Daar waar in vlekkelose wit / die Koning van die wêreld sit,
het Hy, wat een die vyand waak, / as rotsburg Hom bekend gemaak.
- 4 Ons wil, o HEER, wat redding skenk, / aan al u goedheid bly gedenk
as ons tesaam is in u woning. / Net soos u Naam is, grote Koning,
so is u glansverskyning: / die vyand se verdwyning
word aan die volkere bekend / tot by die aard' se verste end.
U hand wat nooit die kwaad gedoog, / rys vol geregtigheid omhoog.

Gebed

Skrifberyming 10-1:1, 2, 4

- 1 O Vader, in die hemel hoog, / tot wie ons ophef hart en oog, / ons bid in stille eerbiedenis:
Gee dat u Naam, wat heilig is, / deur ons geken, geëer, gevrees / in alles mag geheilig wees.
- 2 Gee dat u koninkryk mag kom, / in Christenland en heidendom, in sy triomfe eindeloos!
En laat ons op die aarde, soos / die eng'le wat u troon omring, / gewillig, Heer, u wil volbring.
- 4 Lei ons nie in die donker land, / die wêreld van versoeking, want / ons is so swak. Verlos ons van
die Bose as hy sy vangnet span. / Want U kom toe die majesteit / en krag en eer in ewigheid.

Skriflesing: Matteus 5:43-48; Heidelbergse Kategismus, Sondag 40:107

Kernvers: Eksodus 20:13; Matteus 5:44-45

Jy mag nie doodslaan nie.

(Eksodus 20:13 AFR53)

Maar Ek sê vir julle: Julle moet jul vyande liefhê; seën die wat vir julle vervloek, doen goed aan die wat vir julle haat, en bid vir die wat julle beledig en julle vervolg; sodat julle kinders kan word van julle Vader wat in die hemele is; want Hy laat sy son opgaan oor slegtes en goeies, en Hy laat reën op regverdiges en onregverdiges.

(Matteus 5:44-45 AFR53)

Heidelbergse Kategismus

Vraag 107: Het ons die gebod gehoorsaam as ons maar net nie ons naaste doodmaak, soos hierbo gesê is nie?

Antwoord: Nee, terwyl God afguns, haat en woede verbied, gebied Hy dat ons ons naaste moet liefhê soos onself (a). Ons moet teenoor hom geduldig, vredeliewend, sagmoedig, barmhartig en vriendelik wees (b), alles wat hom kan benadeel, sover moontlik probeer voorkom (c) en selfs aan ons vyande goed doen (d).

(a) Matt 22:39; 7:12; Rom 12:10. (b) Ef 4:2; Gal 6:1, 2; Matt 5:5; Rom 12:18; Luk 6:36; Matt 5:7; 1 Pet 3:8; Kol 3:12. (c) Eks 23:5. (d) Matt 5:44, 45; Rom 12:20.

Tema: Wie getrou is aan Christus begrens nie sy liefde vir mense nie

Geliefde gemeente van ons Here Jesus Christus, ons hou van liefde en van die uitwerking van die liefde. As iemand anders ons liefhet, gee dit aan ons die gevoel dat ons veilig en geborge is. Omdat ons weet dat God ons liefhet – Hy sê dit immers self in sy Woord – is ons seker van ons veiligheid by Hom. Ons weet dat Hy ons sal beskerm en versorg. Ons het dan vanoggend ook weer bely dat Hy sy Seun na hierdie wêreld gestuur het om vir ons sondes aan die kruis te sterf. Ons het bely dat Jesus uit die dood uit opgestaan het, want Hy het die prys vir ons lewe ten volle betaal. Daarom heers die Satan nie meer oor ons nie. Daarom is ons nie meer vreesbevange oor die dood nie. Jesus het ons dan kinders van God gemaak met sy kosbare bloed. En omdat ons dit weet, roep ons saam met Paulus in 'n loflied uit:

Want ek is versekerd dat geen dood of lewe of engele of owerhede of magte of teenwoordige of toekomstige dinge of hoogte of diepte of enige ander skepsel ons sal kan skei van die liefde van God wat daar in Christus Jesus, onse Here, is nie. (Romeine 8:38-39 AFR53)

Kom ons teken ook nou 'n ander prentjie. Dink 'n bietjie na oor wat in u gemoed sal omgaan as u in die koerant sou lees: Mugabe sterf in 'n sluipmoordaanval. Watter emosies gaan in jou wakker word, as jy hoor: Vigs eis die lewens van twee miljoen van die swart bevolking in Suid-Afrika. Hoe voel jy oor die feit dat ons regering kos uitvoer na Zimbabwe omdat duisende sogenaamde oorlogsveterane deur hongersnood bedreig word? Ons hoef vir niemand te sê hoe ons sou voel as ons dit in die nuus sou lees nie. Dink net vir 'n oomblik daarvoor na.

Elkeen van ons sal self weet of ons van die woord *liefde* 'n sif gemaak het. Daarmee bedoel ons dat ons self besluit wie ons liefde werd is. Ons laat ons deur mense voorsê vir wie ons lief mag wees. Daarom sal ons almal, ook ek, ongemaklik raak oor die bevel van Jesus in ons kernverse.

Die Fariseërs en die skrifgeleerdes het die hoogmoed en selfvoldaanheid van hulle voorouers geërf. Omdat hulle die nageslag van Abraham is met wie die Here van hemel en aarde 'n verbond gesluit het, het hulle maklik gedink dat God net hulle God is. Omdat die Here vir Israel tussen al die volke op die aarde as sy volk uitgekies het, het hulle maklik tot die slotsom gekom dat die Here net vir hulle 'n plek in sy hart het. Daarom het Jona destyds eers na Tarsis probeer vlug toe die Here hom na Ninevé toe gestuur het om vir die vyande van Israel te gaan preek. En toe die Here uiteindelik genade aan die heidene van Ninevé betoon het, was Jona briesend kwaad. Hoe kan die Here so barmhartig wees teenoor 'n volk wat sy uitverkore volk met soveel wreedheid al aangeval het?

Met hierdie geskiedenis van hoogmoed in hulle volkslewe was dit vir die Fariseërs en skrifgeleerdes maklik om te sê:

Jou naaste moet jy liefhê en jou vyand moet jy haat. (Matteus 5:43 AFR53).

Die woorde *jou naaste moet jy liefhê* is woorde wat die Fariseërs in die wet van God self geleer het. Toe God sy volk uit Egipte verlos het, het Hy al vir hulle gesê om hulle naaste lief te hê (Lev 19:18). Maar die manier waarop 'n mens jou naaste moet liefhê het die Jode gerieflikheidshalwe weggelaat. Jy moet jou naaste liefhê soos *jouself*, het die Here gesê.

Jy moenie jou naaste liefhê soos wat jy wil nie, maar soos jouself. Soos wat jy wil hê dat iemand jou moet behandel, so moet jy jou naaste behandel. Jy wil mos nie hê dat jou naaste jou haat of vyandig behandel nie, maar dat hy jou goed sal behandel en met liefde teenoor jou sal optree. So behoort jy ook teenoor jou naaste op te tree, sê die Here.

Afgesien daarvan dat die Jode die manier waarop jy jou naaste moet liefhê moedswillig weggelaat het, het hulle onder die woord *naaste* heeltemal iets anders verstaan as wat die Here bedoel het. Vir die Jode was net die mense van hulle eie volk en van hulle eie geloof hulle naaste. Omdat hulle die woord *naaste* so vereng het, was dit maklik om die valse deel by die wet van die Here te voeg. Dit was vir hulle dus maklik om in een asem te sê: jou naaste moet jy liefhê en jou vyand moet jy haat.

Geliefde gemeente, as ons eerlik na ons eie lewens as blanke Afrikaners gaan kyk, sal nie een van ons daarvan kan weggom nie. Ons sal eerlik moet erken dat ons ook graag die woord *naaste* wil verstaan soos ons wil. Ons naaste is baie maal net die mense van ons eie volk, mense met dieselfde velkleur as ons s'n, met dieselfde taal en met dieselfde geloof. Sommige van ons ken ook nog die onderskeid wat gemaak is tussen eienaars en bywoners toe 'n groot deel van die blanke bevolking ook bitter arm was. Vir party mense was jou naaste dan ook net die mense wat op dieselfde standaard as jy geleef het. Net hierdie mense wat jyself as jou naaste sien gaan jy liefhê. Net teenoor hulle gaan jy goeddoen. Net vir hulle het jy 'n goeie woord.

En al die ander mense wat nie aan jou kwalifikasies van 'n naaste voldoen nie, is nie jou naaste nie. Nou het ons ook al so verfynd geraak met ons sondige geaardheid. Ons sê nie reguit: Jou naaste moet jy liefhê en jou vyand moet jy haat nie. Ons sê eerder: Jou naaste moet jy liefhê, maar ek haat nie die ander mense nie, ek hou net nie van hulle nie. En omdat jy nie van hulle hou nie, gaan jy hulle ook nie liefhê soos wat die Here van jou verwag nie. Jy gaan hulle nie kwaad aandoen nie, jy gaan hulle maar net ignoreer ... maak asof hulle nie bestaan nie.

Die Here ons God gee net een enkele kwalifikasie oor wie ons naaste is. Die volk waaruit die ander mens kom, die taal wat hy praat, sy velkleur, sy hare, sy gewoontes – niks van hierdie dinge tel nie. Die enigste ding wat tel, is dat hy 'n ander mens is. Enige ander mens is ons naaste sê die Here. Selfs al is die ander mens jou vyand wat jou goed wil steel, jou land wil verower, jou lewe wil neem. Ook jou vyand is jou naaste, want hy is 'n ander mens wat dieselfde suurstof nodig het om te lewe as jy.

Broers, susters en kinders, ons Vader wat in die hemel is, maak nie 'n onderskeid tussen mense wanneer Hy sy seën op die aarde uitstort nie. As sy son opkom, gee die Here lig vir die slegte en die goeie mense. Die Here laat sy son skyn oor die wat Hom erken en aanbid as hulle God en Vader en oor die wat Hom verwerp en allerhande afgode dien. As die Here reën gee, gee Hy dit vir die wat reg doen en die wat verkeerd doen. Mense wat moor en steel geniet ook die voordeel van die reën wat die Here gee, net soos wat Christene dit geniet. Ons wat deur Jesus Christus verlos is, weet dat God uit liefde hierdie gawes van Hom aan die mensdom gee. Die Here bewys dus sy liefde nie net aan die goeie mense nie, maar ook aan die slegte mense.

Die Here gee nie net hierdie algemene gawes van Hom aan alle mense nie. Wanneer Jesus vir Nikodémus leer, sê Hy:

Want so lief het God die wêreld gehad, dat Hy sy eniggebore Seun gegee het, sodat elkeen wat in Hom glo, nie verlore mag gaan nie, maar die ewige lewe kan hê. (Johannes 3:16 AFR53)

Jesus het sy bloed net soveel vir jou en my gestort as wat Hy dit vir elke ander uitverkore mens op die aarde gestort het. Die moordenaar en verkrachter, Mugabe en die motorkaper het nie 'n groter of kleiner offer van Jesus nodig om verlos te word as wat ek en jy nodig het nie. Jesus Christus se offer aan die kruis is genoeg om al die sondes van enige mens, vriend of vyand, af te was. Daarmee het ons nie gesê dat alle mense verlos is nie. Ons sê alleen dat Jesus Christus nie minder vir jou en my gely het as wat Hy gely het vir die moordenaar en vyand wat deur God uitverkies is nie.

Omdat die Here nie 'n onderskeid maak tussen mense aan wie Hy sy liefde bewys nie, verwag Hy dieselfde van sy volk. Dieselfde gesindheid wat die Here teenoor ons gehad het toe ons nog sy vyande was, moet ons ook teenoor ander mense hê. In dieselfde wet waarin die Jode leer dat ons ons naaste moet liefhê, sê die Here die volgende:

Jy mag nie onverskillig staan teenoor 'n donkie of 'n bees van jou volksgenoot as jy dit sien val nie. Jy moet hom die dier help optel.
(Deuteronomium 22:4 AFR83)

En oor die vyand se dier sê die Here:

Wanneer jy 'n verdwaalde bees of donkie van jou vyand raakloop, moet jy dit beslis na hom toe terugbring. Wanneer jy iemand wat jou haat, se donkie sien lê onder sy vrag, moet jy hom nie sonder hulp los nie; gaan help hom met sy vrag.
(Eksodus 23:4-5 AFR83)

Hoe ons dus teenoor ons volksgenote optree, mag nie verskil van hoe ons teenoor ons vyand optree nie. Dieselfde liefde wat jy aan jou volksgenoot bewys, moet jy ook aan jou vyand bewys.

Jesus vou dus vir ons die sesde gebod van God heeltemal oop in duidelike en verstaanbare taal wanneer Hy sê:

Maar Ek sê vir julle: Julle moet jul vyande liefhê; seën die wat vir julle vervloek, doen goed aan die wat vir julle haat, en bid vir die wat julle beledig en julle vervolg. (Matteus 5:44 AFR53)

Jou vyand en die een wat jou haat, is ook jou naaste, want hy is 'n medemens.

Hierdie liefde vir ons vyande moet in drie dinge duidelik word – in ons daade teenoor hulle, in ons woorde teenoor hulle en in ons gebede vir hulle. In Lukas 6 en Romeine 12 sê die Here: Doen goed aan die mense wat julle haat. As jou vyand honger is, gee vir hom iets om te eet, as hy dors is, gee vir hom iets om te drink. Die Here sal jou daarvoor vergoed, en jy sal jou vyand vuurrooi van skaamte laat word (Luk 6:27-36; Rom 12:20). Om so liefde aan jou vyand te bewys, beteken dat jy geheel en al van jouself moet vergeet. En al wat jy moet onthou, is dat jy 'n kind van God is. Selfs al verag jou eie volksgenote jou omdat jy die vyand van kos en water voorsien, moet jy dit doen omdat jy 'n kind van God is.

Jesus Christus, die Seun van God, het Homself vergeet en Homself vir ons geoffer toe ons nog sy vyande was. God het nie eers gewag dat ons so 'n bietjie liefde vir Hom sou gee

voordat Hy sy Seun geoffer het nie. Toe ons nog sy vyande was, het Jesus vir ons gesterf aan die kruis.

Met jou woorde moet jy jou liefde hoorbaar maak aan jou vyand. As hy jou vervloek, moet jy jou nie net daarvan weerhou om hom ook te vervloek nie, jy moet hom seën, sê die Here. As hy jou al wat sleg is toewens, moet jy hom al die seën en genade van die Here jou God toewens wat die Here aan hom wil gee.

En in die derde plek rig ons ons woorde tot God ten gunste van ons vyand. Ons moet vir hulle bid. Wanneer jy vir jou vyand bid, gaan staan jy langs jou vyand en smee dat God ook vir hom genade sal bewys. As voorbidding vir ons vyande 'n teken is van ons liefde vir hulle, is dit ook 'n middel waardeur die Heilige Gees die liefde vir ons vyande sal laat groei in ons harte. Geliefdes, dit is onmoontlik om vir iemand te bid as jy hom nie liefhet nie. Dit is ook onmoontlik om aan te hou bid vir hulle sonder dat ons liefde nie ook vir hulle sal groei nie, want dit is die Heilige Gees wat die liefde in ons hart laat groei vir ons vyande. Daarom moet ons nie wag totdat ons lief is vir ons vyand voordat ons vir hulle bid nie. Ons moet eerder vir hulle bid sodat ons hulle kan liefhê.

Terwyl die soldate die spykers slag na slag deur Jesus se hande en voete gedryf het, terwyl die Jode spottend vir Jesus geterg het, het Hy vir hulle gebid. As die haat, afguns en wreedheid van die Jode en Romeine Jesus se gebede nie kon laat ophou het nie, watter pyn, trots en vooroordeel moet ons dan ly sodat ons gebede vir ons vyande moet stil raak? Jesus het geheel en al onregverdig gely onder die Jode, want Hy is die sonde-lose Lam van God.

Geliefdes, ons moenie dink dat liefde net 'n eienskap is wat by Christene voorkom nie. Alle mense, ook ongelowiges wat die Here verwerp, kan liefhê. Ongelowige ouers het ook hulle kinders lief. Ongelowige mans en vrouens trou ook met mekaar omdat hulle mekaar liefhet. Ongelowiges het mekaar ook soos vriende lief.

As ons ook maar net ons eie volksgenote liefhet, is ons nie beter as die Jode of die Moslems nie. As ons net ons eie geloofsgenote groet, is ons nie beter as die heidene nie. Hulle doen presies dieselfde. Die voorbeeld van hoe ons teenoor ons naaste – vriend of vyand – moet optree, moet ons nie by dié mense gaan leer nie. Onder die mense werk dit mos só: As jy my skade aandoen, sal ek jou skade aandoen, maar as jy goeddoen aan my, sal ek goeddoen aan jou. Daarom gebeur dit dat heidene mekaar kan liefhê.

Jesus sê: Maar julle wat na My luister, moet meer doen. Julle moet ook julle vyande liefhê en julle moet vir hulle bid sodat julle kinders kan wees van julle Vader in die hemel. God se optrede is die voorbeeld wat ons moet volg. Omdat ons kinders van God is, moet ons soos ons Vader maak en ook ons vyande liefhê. Dan sal ons so volmaak wees soos ons Vader wat in die hemel is.

Volmaak beteken hier nie sondeloos nie. *Volmaak* het hier betrekking op die liefde. God het ons volmaak lief. Hy het die wêreld volmaak lief, daarom het Hy sy Seun gegee. Soos wat God die wêreld liefhet sonder onderskeid, so moet ons alle mense – vriend of vyand – liefhê. Dan is ons liefde so volmaak soos ons Vader s'n. Dan is ons regtig navolgers van Jesus Christus.

'n Mens kan nog aanleer om jou ander wang te draai vir die een wat jou op die regterwang geslaan het, maar die Here verwag meer as net om jou ander wang te draai. Hy verwag dat ons daardie een wat ons geslaan het, sal liefhê soos onself. Om goed met kwaad terug te betaal is duiwels. Om goed met goed terug te betaal is menslik. Maar om

kwaad met goed terug te betaal is goddelik. Ons kom dus agter dat ons God se genade nodig het om sover te gaan om ook vir Mugabe te gaan bid vanaand. Die Here wil hê dat ons ons vyande moet liefhê, daarom wil Hy ook vir ons sy genade gee wat ons nodig het om dit te kan doen. Laat ons onophoudelik om sy genade bid en daarvoor dank.

Die Heilige Gees is besig om van ons nuwe mense te maak – mense wat Jesus volkome gehoorsaam, want die Here wil die wêreld nuut maak. Ons vyande sal ons nie as Christene herken nie, tensy ons ook ons vyande liefhet. Iemand wat sy vyand liefhet, gaan hom ook nie daarin verlek as sy vyand doodgaan sonder dat hulle die Here geken het nie.

Amen!

Slotgebed

Skrifberyming 9-4:1, 2, 3 (21:1, 2, 3)

- 1 Al sou 'k die skoonste taal kon spreek, / in eng'le-lofstem uit kon breek,
en 'k had die liefde nie daarby, / dan was nogtans my stem en taal
net maar 'n klinkende simbaal / wat harteloos sy klank verbrei.
- 2 Al had ek kennis, dat ek wis / al wat verborge^{en} donker is,
die gawe van die profesie; / al had ek die geloof, ook dit,
sodat ek berge kon versit, / en had daarby die liefde nie –
- 3 al deel ek al my goed're uit, / al gee 'k my liggaam self as buit,
al laat ek dit verbrand tot as – / dan was dit net vergeefse vlyt,
vergeefse moeite^{en} ydelheid, / wanneer ek sonder liefde was.

Die genade van ons Here Jesus Christus, die liefde God die Vader en die gemeenskap van die Heilige Gees sal met elkeen van julle wees en bly.

Amen.

Ds Coenraad Vrey
Gereformeerde Kerk Bellville
14 Desember 2014